

การเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลง เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน สำหรับวงแจ๊สออกเท็ต

September in the Rain Arrangement for Jazz Octet

ณัฐกฤต กรุดสมัย^{*1} ธีรัช เล่าห์วีระพานิช²

Natthakrit Krudsamai^{*1} Teerus Laohverapanich²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* สำหรับวงแจ๊สออกเท็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* ขึ้นมาใหม่โดยใช้แนวคิดและวิธีการเรียบเรียงเสียงประสานในรูปแบบต่าง ๆ มีความยาว 4.30 นาที ทำการเผยแพร่ผ่านเฟซบุ๊ก และยูทูปเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2565

การเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* สำหรับวงแจ๊สออกเท็ต ถ่ายทอดออกมาภายใต้แนวคิดของความสมดุลระหว่างสิ่งที่ผู้ฟังคาดเดาได้ ซึ่งก็คือแนวทำนองหลักจากต้นแบบ และสิ่งคาดเดาไม่ได้ต่าง ๆ เช่นการดัดแปลงลักษณะจังหวะให้เกิดความรู้สึกขัด รวมไปถึงการปรับอัตราความเร็วจังหวะที่สอดคล้องกับอารมณ์ในแต่ละช่วง ร่วมไปกับการวางเสียงประสานโดยใช้วิธีที่หลากหลาย เช่น การวางแนวเสียงประสานแบบดรอพ 2 การใช้คอร์ดคู่สี่และห้า

* Corresponding author, e-mail: zatamm@live.com

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

¹ Student Master of Music, Conservatory of Music, Rangsit University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ, รองศาสตราจารย์, วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

² Advisor, Associate Professor, Conservatory of Music, Rangsit University.

เรียงซ้อน การวางแนวเสียงแบบไลน์ไรติง เป็นต้น โดยจัดการกับวิธีการดังกล่าวให้
สอดคล้องกับทำนองส่งผลให้ดนตรีมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอดทั้งบทเพลง

คำสำคัญ: เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน เรียบเรียงเสียงประสาน ดนตรีแจ๊ส

Abstract

September in the Rain Arrangement for the Octet Jazz, The objective is to remix September in the Rain by applying the various arrangements concepts and voicings techniques for the Octet Jazz band. It is 4.30 minutes long and published via social media channels, including Facebook and YouTube on March 17, 2022.

The September in the Rain arrangement for the Octet Jazz was conveyed in a near- consistent balance between what the listener would have guessed. The original melody of the song and such unpredictable things Modifying the rhythm of the melody to have a feeling of syncopation, including metric modulation that corresponds to the mood of the song in each period. It is blended with different harmonization methods such as drop 2 harmonies, quartal and quintal chords. Linewriting, for example, by manipulating such a method to match the melody, resulting in the harmony of the music throughout the song.

Keywords: September in the Rain Arrangement Jazz

บทนำ

ดนตรีแจ๊สเกิดจากการผสมผสานศาสตร์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยชาวแอฟริกันอเมริกัน ดนตรีแจ๊สสามารถจำแนกช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ได้ตั้งแต่ดนตรีบลูส์ ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ดนตรีเรกไทม์ (Ragtime) ที่ได้รับความนิยมในช่วงปี ค.ศ. 1890-1910 ดนตรีนิวออร์ลีอันส์แจ๊ส (New Orleans Jazz) และดิกซีแลนด์แจ๊ส (Dixieland Jazz) ในช่วงต้นปี ค.ศ. 1900 ธีร์ช เลาะห์วีระพานิช (2564) ได้กล่าวเกี่ยวกับการเกิดกำเนิดของสวิงบิกแบนด์ (Swing Bigband) ซึ่งเป็นช่วงเวลาต่อเนื่องจากเหตุการณ์ข้างต้นว่า “ดนตรีแจ๊สได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีแนวทางการนำเสนอที่เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างมากจากอดีตที่ไม่ได้อิงหลักการทางทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดใดแต่ภายในเวลาไม่กี่สิบปี การต่อยอดทางดนตรีก็ทำให้ดนตรีแจ๊สพัฒนาอย่างก้าวกระโดด จนกลายเป็นดนตรีที่มีรูปแบบชัดเจน ทั้งด้านการประพันธ์เพลง การเรียบเรียงเสียงประสาน และการจัดรูปแบบวง”

เสน่ห์ของการเรียบเรียงเสียงประสานคือการทำให้บทเพลงมีความน่าสนใจ กล่าวคือ ต้องมีสมดุลระหว่างสิ่งที่คาดหวัง และสิ่งที่ไม่คาดคิด หากผู้ฟังสามารถรับรู้ถึงสิ่งที่เบ็ดเตล็ดแบบมากจนเกินไปก็อาจทำให้ผลงานขาดความสดใหม่ ขาดความคิดริเริ่ม และคงเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ ซึ่งนับเป็นความล้มเหลว แต่ในทางกลับกันหากผลงานนั้นคาดเดาไม่ได้อย่างสิ้นเชิง องค์ประกอบต่าง ๆ จากต้นแบบไม่มีความชัดเจนจนผู้ฟังไม่สามารถรับรู้ได้ ก็นับเป็นความล้มเหลวเช่นเดียวกัน (Coker, 1998)

การเรียบเรียงเสียงประสานประกอบไปด้วยวัตถุดิบต่าง ๆ มีสิ่งที่สำคัญคือ บทเพลงที่จะนำมาเรียบเรียง โดยเป็นบทเพลงแจ๊สมาตรฐาน (Standard Jazz) เนื่องจากความเป็น “มาตรฐาน” ในบทเพลงเหล่านี้ได้รับการพิสูจน์โดยการเรียบเรียงเสียงประสาน การแสดงสด การบันทึกเสียงที่ยอดเยียมมาแล้วทั้งสิ้น (Rutherford, 2013) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกบทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน (September in the Rain)* ซึ่งประพันธ์ทำนองโดย แฮรี วาร์เรน (Harry Warren) ในปีค.ศ.1937 มาทำการเรียบเรียง

เสียงประสาน เนื่องจากบทเพลงนี้มีทิศทางของทำนอง และลักษณะจังหวะที่น่าสนใจ สอดรับกับจินตนาการ และวิธีการต่าง ๆ ในการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงแจ๊ส ออกเท็ต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* สำหรับวงแจ๊สออกเท็ต
2. เพื่อเผยแพร่บทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* ที่ถูกเรียบเรียงเสียงประสานขึ้นใหม่ออกสู่สาธารณชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. บทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* ที่ได้รับการเรียบเรียงเสียงประสานขึ้นใหม่
2. เผยแพร่บทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* ที่ถูกเรียบเรียงเสียงประสานขึ้นใหม่ออกสู่สาธารณชน

ขอบเขตในการวิจัย

1. เรียบเรียงเสียงประสานในบทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* ความยาว 4.30 นาที
2. เรียบเรียงเสียงประสานสำหรับกลุ่มเครื่องเป่าได้แก่ ทรัมเป็ต 1 ทรัมเป็ต 2 เทเนอร์แซกโซโฟน ทรอมโบน บาริโตนแซกโซโฟน และกลุ่มเครื่องบรรเลงประกอบได้แก่ เปียโน เบส และกลองชุด

3. ช่วงเชื่อม (Transition) ช่วงโซลิ (Soli) และช่วงผลิตภัณฑ์บรรเลง (Trade) นำบทิมโพรไวส์ทอมโบนจากสตีฟ เทอร์เร (Steve Turre) และบทิมโพรไวส์กีตาร์จากรัสเซลล์ มาโลน (Russell Malone) มาใช้เป็นแนวทาง

4. วิธีการที่ใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสานครั้งนี้ ได้แก่ ยูนิซันหรือช่วงคู่แปด (Unison or Octave) การวางแนวเสียงประสานทรอป 2 (Drop 2 Voicings) และ ทรอป 2 และ 4 (Drop 2 and 4 Voicings) คอร์ดคู่สี่ (Quartal Chord) และคอร์ดคู่ห้าเรียงซ้อน (Quintal Chord) การเคลื่อนทำนอง (Motion) และการเปลี่ยนความเร็ว (Metric Modulation)

วิธีการเรียบเรียงเสียงประสาน

1. ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์บทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* จากต้นฉบับ และในฉบับอื่น ๆ
2. ศึกษาวิธีการเรียบเรียงทำนอง และวิธีการวางแนวเสียงประสาน
3. วางโครงสร้างโดยเรียบเรียงทำนองหลัก แนวนำ และการเปลี่ยนความเร็ว
4. วางแนวเสียงประสาน และเรียบเรียงการเคลื่อนทำนอง

โครงสร้างบทเพลง

โครงสร้างบทเพลงแบ่งออกเป็นช่วงที่ชัดเจนประกอบไปด้วย 6 ช่วงได้แก่ ทำนองหลักช่วงต้นของบทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* มีสังคีตลักษณะแบบ AABA คล้ายคลึงกับฉบับดั้งเดิมในตัวอย่างที 1 ต่อด้วยช่วงเชื่อม ช่วงอิมโพรไวส์ ช่วงโซลิ ช่วงผลิตภัณฑ์บรรเลง และทำนองหลักช่วงท้าย ดังตารางที่ 1 บทเพลงนี้อยู่ในกุญแจเสียง Eb เมเจอร์ มีอัตราความเร็ว 192 bpm. สลับกับ 128 bpm. บรรเลงในจังหวะแบบสวิง

SEPTEMBER IN THE RAIN

PLAY 4 CHORUSES ♩ = 126

Words by Al Dubin
Music by Harry Warren

INTRO
Fm/Bb

Fm/Bb Bb7(b9) Ebmaj7 Ab7

The leaves of brown came
sun went out just

7 Gm C7(add9) Fm Db7(add4)
tum-bling down, - re - mem - ber? In Sep - tem - ber,
like a dy ing em ber, That

11 Fm Bb7(b9) Ebmaj7 C7(b9) Fm Bb7 Ebmaj7 Bbm Eb7
In the Rain, The To ev - 'ry word of

16 Bbm Eb7 Abmaj7 Cm F7
love I heard you whis - per, The rain-drops seemed to

20 Cm F7 Bb7 Fm Bb7 Ebmaj7 Ab7
play a sweet re - frain. Though Spring is here, to

24 Gm C7(add9) Fm Db7(add4)
me it's still Sep - tem - ber, That Sep - tem - ber,

CODA
G#7

28 Fm Bb7(b9) Eb C7 Fm Bb7
In The Rain.

32 C7(add9) Fm Bb7(b9) Ebmaj7 Dbmaj7 Dmaj7 Ebmaj7

ตัวอย่างที่ 1 บทเพลง เซปเทมเบอร์อินเดอะเร็น ฉบับดั้งเดิม

ที่มา: Aebersold, J., 1987

ตารางที่ 1 โครงสร้างบทเพลง

ช่วง		ความเร็ว (bpm.)	ห้อง	จุดซัอม
ทำนองหลัก ช่วงต้น	ทำนองหลัก A1	192	1-11	A
	ทำนองหลัก A2		12-19	B
	ทำนองหลัก B		20-28	C
	ทำนองหลัก A3		29-34	D
ช่วงเชื่อม		128	35-54	E
ช่วงอิมโพรไวส์ทริ้มเปิด (A1-A2)			55-64	F
ช่วงอิมโพรไวส์เทเนอร์แซกโซโฟน (B1-A3)			65-80	G
ช่วงโซลิตีที่ 1			81-97	I-J
ช่วงโซลิตีที่ 2		192	98-112	K-L
ช่วงปลัดกันบรรเลง			113-132	M
ทำนองหลัก ช่วงท้าย	ทำนองหลัก A1'		133-144	N
	ทำนองหลัก A2'		145-152	O
	ทำนองหลัก B'	158-161	P	
	ทำนองหลัก A3'	162-164	Q	
		128	165-169	

ที่มา: ธีรภัฏกร กฤตสมัย

ขั้นตอนการเรียบเรียงเสียงประสาน

1. ทำนองหลักช่วงต้น

ผู้วิจัยได้เรียบเรียงทำนองหลัก A1-A2 โดยมีแนวคิดการเรียบเรียงลักษณะจังหวะให้ไม่สามารถคาดเดาได้ดังตัวอย่างที่ 2 เริ่มจากการย้ายลักษณะจังหวะ (Rhythmic Displacement) และเพิ่มหรือลดค่าน้ต (Augmentation & Diminution) จากทำนองหลักฉบับเดิมในบรรทัดแรกจนได้แนวทำนองหลักที่ต้องการในบรรทัดที่สอง และมีใช้ประโยคถาม-ตอบ (Call & Response) ระหว่างทำนองหลักจากกลุ่มเครื่องเป่าและการอิมโพรไวส์จากกลองชุด ในช่วง B มีการเรียบเรียงทำนองให้มีการผ่อนคลายยิ่งขึ้น มีการใช้วิธีการเคลื่อนทำนองแบบเฉียง (Oblique Motion) เพื่อเพิ่มสีสันให้แก่แนวทำนอง

The musical score is divided into three parts:

- Original Melody:** Shows the initial melody with chords: Ebmaj7, Ab7, Gm, C7(add9), Fm.
- Arranged Melody:** Shows the rearranged melody with chords: Bb7, Ebmaj7, Cø7/Bb, Fm6, C7, Gm7(add11), D7(sus4), Cm7, G7(#9), Fm7. It includes 'Call' and 'Response' sections.
- Tr. (Trumpet):** Shows the trumpet part with chords: Db7(add4), Fm, Bb7(b9), Ebmaj7, C7(b9), Fm, Bb7, Bb6, Cø7, Db7, Bb6, Eb6. It also includes 'Response' and 'Call' sections.

ตัวอย่างที่ 2 การเรียบเรียงทำนองหลักในช่วง A1

ที่มา: อนุรักษ์ กฤตสมัย

ช่วง A3 นั้นผู้วิจัยได้เรียบเรียงให้ทำนองหลักมีลักษณะจังหวะขัดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งลักษณะจังหวะขัดนี้ ยังทำหน้าที่เป็นแกนจังหวะ (Core Rhythms) เพื่อเปลี่ยนอัตราความเร็วให้ช้าลงจาก 192 bpm. สู่ 128 bpm. ทั้งนี้สามารถอธิบายถึงแกนจังหวะโดยสังเขปว่า เป็นสิ่งที่อยู่ในกระบวนการเปลี่ยนความเร็ว (Metric Modulation) มีความสัมพันธ์ในเชิงคณิตศาสตร์โดยแกนจังหวะจะเป็นจังหวะที่ซ้อน (Superimposed) อยู่บนจังหวะอื่น มีลักษณะเป็นโน้ตจังหวะย่อย (Subdivisions) และสามารถจัดกลุ่มได้ เช่น โน้ตเช็ทหนึ่งชั้น โน้ตเช็ทสองชั้น โน้ตสามพยางค์ ดังตัวอย่างที่ 3 ที่แสดงถึงแกนจังหวะคือ โน้ตตัวดำประจุดที่ถูกจัดกลุ่มขึ้นจากโน้ตเช็ทหนึ่งชั้น 3 ตัว การซ้อนของจังหวะนี้สามารถสร้างภาพลวงตาของอัตราความเร็วได้ชั่วขณะทั้งที่ความจริงนั้นไม่ใช่ (Hoenig and Weidenmueller, 2011)

แกนจังหวะ (Core Rhythms)

ตัวอย่างที่ 3 อธิบายแกนจังหวะ

ที่มา: ญัฐกฤต กรุดสมัย

ในด้านการวางแนวเสียงประสานในท่อน A1 เป็นในลักษณะเรียบง่ายเพียงใช้วิธีการวางแนวเสียงประสานแบบยูนิซันและช่วงคู่แปด แตกต่างจากในท่อน A2 ที่ได้เพิ่มความซับซ้อนด้วยการวางแนวเสียงประสานแบบ ดรอป 2 และ 4 การวางแนวเสียงประสานแบบดรอป 2 การใช้คอร์ดคู่สี่และและคอร์ดคู่ห้าเรียงซ้อน ส่วนในท่อน B มีการวางแนวเสียงประสานแบบวางชิด (Close Voicings) ใกล้เคียงกับท่อน A3 ที่ผสมผสานการวางแนวเสียงประสานแบบดรอป 2 เล็กน้อย

2. ช่วงเชื่อม

ในช่วงเชื่อมผู้วิจัยได้ใช้ส่วนหนึ่งจากบทอิมโพรไวส์ทอมโบนของสตีฟ เทอร์เร มาเป็นแนวทาง โดยมีการเรียบเรียงลักษณะจังหวะบางส่วนให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น และเพื่อให้ได้บรรยากาศจากต้นฉบับ ผู้วิจัยได้กำหนดให้เครื่องดนตรีทอมโบนบรรเลงแนวทาง การวางแนวเสียงประสานในช่วงนี้เน้นการวางแนวเสียงประสานแบบวางซิด จำนวน 3 แนว ได้แก่ ทอมโบน เทเนอร์แซกโซโฟน และบาริโตนแซกโซโฟน มีการสอดแทรกคอร์ดคู่ห้าเรียงซ้อนดังตัวอย่างที่ 4 ทั้งนี้ในส่วนของทริมเบ็ตทั้งสองแนวนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดให้บรรเลงเป็นแนวทำนองพื้นหลัง (Background)

ตัวอย่างที่ 4 การเรียบเรียงเสียงประสานในช่วงเชื่อม

ที่มา: อนุรักษ์ กฤตสมัย

3. ช่วงอิมโพรไวส์

การเรียบเรียงเสียงประสานในช่วงนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงอิมโพรไวส์ตามสังคีตลักษณะของบทเพลง *เซปเตมเบอร์อินเดอะเรน* โดยให้ทรัมเป็ต 2 อิมโพรไวส์ในท่อน A1-A2 และเทเนอร์แซกโซโฟนในส่วนของ B-A3 ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเฉพาะในส่วนของท่านองพื้นหลังตามตัวอย่างที่ 5 โดยแบ่งแนวท่านองออกเป็น 2 กลุ่มระหว่างทรัมเป็ตทั้งสองแนวกับทรอมโบนและบาริโตนแซกโซโฟน เพิ่มสีสันด้วยการเคลื่อนท่านองแบบเฉียง ผสมผสานลักษณะจังหวะและการวางแนวเสียงประสานที่เรียบง่าย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อิมโพรไวส์ได้แสดงศักยภาพออกมาอย่างเต็มที่

ตัวอย่างที่ 5 การเรียบเรียงเสียงประสานท่านองพื้นหลังในช่วงอิมโพรไวส์

ที่มา: อนุรักษ์ กฤตสมัย

4. ช่วงโซลิตี

ช่วงโซลิตีได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามความเร็วที่ต่างกัน โดยนำบทอิมโพรไวส์กีตาร์ของรัสเซลล์ มาโลนมาใช้เป็นแนวทาง แต่เนื่องจากบทอิมโพรไวส์กีตาร์นี้

มีช่วงเสียง (Range) ที่กว้างจึงต้องมีการเรียบเรียงระดับเสียง (Pitch) ในบางช่วง ให้ง่ายต่อการบรรเลงโดยทรัมเป็ต สามารถอธิบายโดยสังเขปได้ดังนี้

ช่วงโซลิตีที่ 1 ในตอนท้ายนั้นมีการเรียบเรียงแนวโน้ตให้ทำหน้าที่เป็นแกนจังหวะ โดยใช้โน้ตตัวดำสามพยางค์ เพื่อเปลี่ยนความเร็วจาก 128 bpm. สู่ 192 bpm. ด้านการวางแนวเสียงประสานในช่วงโซลิตีที่ 1 นั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวางแนวเสียง 4 แนว ได้แก่ ทรัมเป็ต 1 ทรัมเป็ต 2 เทเนอร์แซกโซโฟน และทรอมโบน ประกอบไปด้วย การวางแนวเสียงประสานแบบวางชิด การวางแนวเสียงประสานแบบดรอพ 2 และ คอร์ดคู่สี่เรียงซ้อน ดังตัวอย่างที่ 6

ตัวอย่างที่ 6 การวางแนวเสียงประสานในช่วงโซลิตีที่ 1

ที่มา: ญัฐกฤต กรุดสมัย

ช่วงโซลิตีที่ 2 มีความเร็ว 192 bpm. เกิดขึ้นจากการเรียบเรียงแกนจังหวะ ในช่วงโซลิตีที่ 1 ในด้านวิธีการวางแนวเสียงประสานนั้น เป็นวิธีการวางแนวเสียงแบบไลน์ไรตติ้ง (Line Writing) ที่เน้นการขับเคลื่อนทำนองแนวนอนวิ่งเข้าหาคอร์ด สามารถใช้ได้ตั้งแต่ 3 แนวเสียงขึ้นไป มีวิธีการดังต่อไปนี้ 1) วิเคราะห์แนวทำนองหรือ

แนวทางเพื่อกำหนดจุดเป้าหมายได้แก่ โน้ตที่มีค่านาน โน้ตที่ตามด้วยโน้ตกระโดด หรือ โน้ตที่ตามด้วยเครื่องหมายหยุด โน้ตที่ขึ้นต้นหรือลงท้ายประโยค รวมไปถึงโน้ตที่จุดเปลี่ยนคอร์ด โดยใช้เครื่องหมาย 'X' 2) กำหนดบันไดเสียงที่สัมพันธ์กับคอร์ด (Chord Scale) และทำการวางแนวเสียงประสานบนจุดเป้าหมาย 3) ทำการเชื่อมต่อเสียงเป้าหมายโดยใช้โน้ตจากบันไดเสียงที่สัมพันธ์กับคอร์ดอย่างเหมาะสม และให้เริ่มจากทำนองแนวล่างสุดในลักษณะของการเคลื่อนทำนองแบบสวนทาง (Lowell & Pullig, 2003) จากตัวอย่างที่ 7 เป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงวิธีการวางแนวเสียงประสานแบบไลน์ไรติง 5 แนวเสียงโดยมีบทอมโพรวัวส์ของรัสเซลล์ มาโลนเป็นแนวทาง ทั้งนี้แนวทางที่นำมาใช้ ประกอบไปด้วยโน้ตครึ่งเสียงอยู่มากเป็นอุปสรรคสำคัญในการกำหนดบันไดเสียง จึงทำให้ผู้วิจัยต้องแก้ไขแนวเสียงแต่ละแนวให้ใกล้เคียงแนวคิดของวิธีการนี้ที่สุด

K ♩ = ♩ (192 bpm)

ตัวอย่างที่ 7 การวางแนวเสียงประสานแบบไลน์ไรติงในช่วงโซลิตีที่ 2

ที่มา: อนุรักษ์ กฤษณมัย

5. ช่วงผลัดกันบรรเลง

เป็นการเรียบเรียงโดยใช้บทิมโพรไวส์บางส่วนของสตีฟ เทอร์เร เป็นแนวทาง โดยปรับเปลี่ยนลักษณะจังหวะเล็กน้อย นำเสนอการผลัดกันบรรเลงระหว่างกลองชุด และกลุ่มเครื่องเป่า ส่วนในด้านการวางแนวเสียงประสานเป็นแบบทรอป 2 และ 4 และแบบวางซิด ดังตัวอย่างที่ 8

Drop 2 & 4

Close voicings

Close voicings

ตัวอย่างที่ 8 ตัวอย่างการเรียบเรียงแนวทางในช่วงผลัดกันบรรเลง

ที่มา: ญัฐกฤต กรุดสมัย

6. ทำนองหลักช่วงท้าย

ในช่วงท้ายของบทเพลง การเรียบเรียงทำนองหลักและการวางแนวเสียงประสาน ยังคงมีภาพรวมคล้ายคลึงกับทำนองหลักช่วงต้น ยกเว้นในท่อน A3' ที่มีการเรียบเรียง ลักษณะจังหวะของทำนองหลักให้ทำหน้าที่เป็นแกนจังหวะในครั้งแรกเพื่อเปลี่ยน ความเร็วจาก 192 bpm. สู่ 128 bpm. และจบบทเพลงด้วยความรู้สึกที่ผ่อนคลาย มีวิธีการวางแนวเสียงประสานแบบวางซิด ครอบ 2 ทั้งยังประกอบด้วยการเล่นทำนอง แบบเฉียง ดังตัวอย่างที่ 9

แกนจังหวะ (Core Rhythms)

ตัวอย่างที่ 9 การเรียบเรียงเสียงประสานในทำนองหลักช่วงท้าย

ที่มา: อนุรักษ์ กฤตสมัย

สรุปการเรียบเรียงเสียงประสาน

การเรียบเรียงเสียงบทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* สำหรับวงแจ๊ซออกเท็ต ได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นจากหลายองค์ประกอบทั้งการเรียบเรียงทำนองหลักโดยใช้แนวคิด จากการสร้างสมดุลระหว่างสิ่งที่ผู้ฟังสามารถคาดเดาได้ ซึ่งก็คือระดับเสียงของทำนอง และสิ่งที่ไม่สามารถคาดเดาได้ คือ การเรียบเรียงลักษณะจังหวะของทำนองให้มีความขัด

โดยใช้การลดหรือเพิ่มค่าโน้ต มีการวางตำแหน่งของโน้ตที่ไม่สมมาตรแตกต่างจากทำนองฉบับเดิมอย่างสิ้นเชิง รวมถึงการใช้รูปแบบประโยคถาม-ตอบระหว่างกลุ่มเครื่องเป่าและกลองชุด อีกทั้งยังเรียบเรียงทำนองให้ทำหน้าที่เป็นแกนจังหวะเพื่อเปลี่ยนความเร็วในแต่ละช่วงของบทเพลงให้มีความน่าสนใจตามมุมมองของผู้วิจัย

การเรียบเรียงบทเพลงนี้ยังใช้แนวทางที่ได้จากบทอิมโพรไวส์ทอมโบนของสตีฟ เทอร์เร และบทอิมโพรไวส์กีตาร์ของรัสเซลล์ มาโลน โดยผู้วิจัยได้ปรับโน้ตให้มีความเหมาะสมกับเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในด้านระดับเสียง รวมไปถึงการเรียบเรียงลักษณะจังหวะให้สนับสนุนกันระหว่างกลุ่มเครื่องเป่าและกลุ่มเครื่องบรรเลงประกอบ ทั้งในช่วงเชื่อม ช่วงโซลิ และช่วงผลัดกันบรรเลง

นอกจากการเคลื่อนทำนองรูปแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการเพิ่มสีสันให้แก่บทเพลงแล้ว การวางแนวเสียงประสานได้ใช้วิธีการวางแนวเสียงแบบยูนิซันหรือช่วงคู่แปด การวางแนวเสียงประสานแบบดรอพ 2 และ ดรอพ 2 และ 4 การใช้คอร์ดคู่สี่และห้าเรียงซ้อน รวมไปถึงการวางแนวเสียงประสานแบบไลน์ไรติง โดยเลือกใช้ตามความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวทำนอง และอารมณ์ของบทเพลงในแต่ละช่วง ทั้งยังเป็นการเรียบเรียงให้เหมาะสมกับสีสันของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด ทำให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอดทั้งบทเพลง

ข้อเสนอแนะ

การวางแนวเสียงประสานแบบไลน์ไรติงเป็นวิธีการที่ซับซ้อน สำหรับผู้ที่สนใจวิธีการดังกล่าวควรพิจารณาถึงแนวทำนองที่จะนำมาเรียบเรียง โดยให้มีโน้ตครึ่งเสียง (Chromatic) น้อยที่สุด หากมีโน้ตครึ่งเสียงมากเกินไปจะเป็นการยากในการกำหนดบันไดเสียงที่สัมพันธ์กับคอร์ด ซึ่งเป็นหนึ่งในขั้นตอนของการวางแนวเสียงแบบไลน์ไรติง และจะส่งผลโดยตรงกับการวางแนวเสียงอื่น ๆ ทำให้ไม่มีอิสระในการสร้างทำนองเท่าที่ควร

การเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* สำหรับวงแจ๊ส ออกเทีต บรรลุตามวัตถุประสงค์และขอบเขตที่กำหนดได้เป็นอย่างดี รวมไปถึง การนำผลงานเผยแพร่ออกสู่สาธารณชน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการเรียบเรียง เสียงประสานนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่างแก่ผู้ที่สนใจในแนวคิดและวิธีการต่าง ๆ ทั้งยังสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การเผยแพร่ผลงาน

การเรียบเรียงเสียงประสานบทเพลง *เซปเทมเบอร์อินเดอะเรน* สำหรับวงแจ๊ส ออกเทีต ได้ถูกจัดทำและเผยแพร่ภายใต้มาตรการป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ยังมีการระบาดรุนแรงผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ ยูทูป (Youtube) และเฟซบุ๊ก (Facebook) เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2565 สำหรับผู้ที่สนใจชมการแสดงสามารถ สแกนได้ที่ QR Code ด้านล่าง

ยูทูป

เฟซบุ๊ก

ที่มา: ณัฐกฤต กรุดสมัย

เอกสารอ้างอิง

- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2564). **แจ๊ส: สุนทรียภาพแห่งเสียงเสรี**. สำนักพิมพ์พัชรดาว.
- Aebersold, J. (Ed.). (1987). **Round Midnight: Timeless Jazz Classics**. Jamey Aebersold Jazz.
- Coker, J. (1998). **A Guide to Jazz Composition & Arranging**. Advance Music.
- Hoenig, A., & Weidenmueller, J. (2011). **Metric Modulations**. Mel Bay Publications.
- Lowell, D., & Pullig, K. (2003). **Arranging for Large Jazz Ensemble**. Berklee Press.
- Rutherford, P. (2008). **Basics in Jazz Arranging**. Hal Leonard.